

# TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ TARİHİ

Aydınlık Gazetesi, 24 Eylül 2013

Yıldırım Koç

Türkiye Komünist Partisi'nin tarihi yeterince bilinmiyor.

Sol Gazetesi 10 Eylül 2013 günü bu konuda bir ek çıkarttı. Ek'in 14. sayfasında "TKP Tarihi Nasıl Yazılıyor?" başlıklı bir yazı yer alıyor.

Yazının bir bölümü şöyle: "Aynı dönemde yayınlanmış bir diğer önemli kitabın menşei Sovyetler Birliği: Sovyet araştırmacı Dimitir Şişmanov'un **Türkiye İşçi ve Sosyalist Hareketi** adlı kitabı, Türkiye'de sosyalist-komünist hareketin tarihini 1960'a kadar Marksist bir tarihçi gözüyle ele alıyor ve özellikle komünistlerin ulusal kurtuluş savaşındaki katkılarına değiniyor."

Gerçekten de Türkiye işçi sınıfı hareketi ve sosyalist/komünist hareket tarihi konusunda araştırma yapanların en sık kullandıkları kaynaklardan biri, Dimitir Şişmanov'un (veya Şişmanof) *Türkiye İşçi ve Sosyalist Hareketi, Kısa Tarih (1908-1965)* kitabıdır.

Ancak Şişmanof "Sovyet araştırmacı" değildi. Şişmanof 1955-1963 döneminde Bulgar resmî basın ajansı olan BTA'nın muhabiri olarak Türkiye'de kaldı, "Türkiye'de zararlı faaliyetleri tespit edildiği" iddiasıyla sınır dışı edildi. (Sayılğan, A., *Türkiye'de Sol Hareketler (1871-1973)*, Üçüncü Baskı, Otağ Yay., İstanbul, 1976, s.28-29).

TKP tarihiyle ilgilenenler eğer bu kitabın Türkiye'de yayınlanan biçimini okurlarsa, büyük bir tahrifatın farkında olmayacaklar.

Bende kitabın 1965 yılında Sofya'da Türkçe olarak basılan nüshası var.

Bu kitap ilk olarak Tuğrul Deliorman'ın çevirisiyle Türkçe olarak Sofya'da yayımlandı (Şişmanof, D., *Türkiye'de İşçi ve Sosyalist Hareketi*, Narodna Prosveta Devlet Yayınevi, Sofya, 1965).

Ragıp Zarakolu ise, bu kitabı gözden geçirerek, "Hazırlayan: A.R.Zarakolu" açıklamasıyla, 1978 yılında Belge Yayınları olarak yayımladı. Bu kitabın daha sonraki yıllarda yeni baskıları da oldu.

Bu "hazırlama" sürecinde kitapta bazı değişiklikler yapıldı. Cümle yapıları yeniden düzenlendi. Türkiye'de kullanılan metin, ne yazık ki, bu biçimde hazırlandı.

Kitabın Sofya'da 1965 yılında yapılan Türkçe baskısında yer alan onüçüncü bölüm ("Türkiye'nin Tam Milli Bağımsızlığa, Gerçek Demokrasiye Kavuşması, İleri Bir Memleket Olması İçin Savaşan Parti Türkiye Komünist Partisidir", s.198-203) ise Türkiye'deki baskıya konmadı.

Türkiye'de basılan kitapta, bu bölümün çıkarılmış olduğu da belirtilmedi. Sanki kitabın Türkçe orijinal baskısında böyle bir bölüm yokmuş gibi davranıldı. Ragıp Zarakolu, kitapta yaptığı tahrifatı okuyuculara bildirmedir.

"Hazırlama" sırasında bazı anlam kaymaları da oldu.

Bu süreçte yapılan değişikliklerden biri 12. bölümün son paragrafındadır. Kitabın Sofya (Türkçe) baskısında bu cümle şöyledir (1965, s.197): "Kendilerini 'sosyalist' diyen bu uydurma partiler bir süre sonra kapanmakta, fakat türk işçi ve sosyalist hareketinin sol kanadı, tesir sahasını gittikçe genişletmektedir." Ragıp Zarakolu'nun "hazırladığı" kitabın son cümlesi ise şöyle olmuştur (1978, s.245): "Kendilerini 'sosyalist' sayan bu partiler kapanırken, Türk işçi ve sosyalist hareketinin sol kanadı etki alanını hergeçen gün biraz daha genişletmektedir." R.Zarakolu, Şişmanof'un "uydurma" sıfatını kaldırmayı uygun görmüştür.

Türkiye'de araştırma yapmanın çeşitli sıkıntıları var.

Diyelim Şişmanof'un kitabını okuyacaksınız. Elinizde kitabın orijinal baskısı yok. Haklı olarak, güvendiğiniz bir yayıncı olarak Ragıp Zarakolu'nun "hazırladığı" kitaba başvuracaksınız.

Geçmiş olsun.